

Flåten viktig for Russland

På tross av nedgangen i økonomien fortsetter Russland å modernisere flåten.

Nylig understreket president Medvedev at "vårt mål er å investere store summer i marinen". (Novosti) Dette skjer i en periode hvor Russlands bruttonasjonalprodukt har sunket med 8 prosent. Forsvarsbudsjettet fortsetter derimot å øke og marinen får sin del av veksten. I følge en rapport fra Corbett Centre for Maritime Policy i London utgjør marinens andel av forsvars budsjett så mye som 40 prosent.

Et sentralt mål for Russland er å bli synelig og vise at landet er tilbake på verdensarenaen. Russlands eneste hangarskip "Admiral Kuznetsov" og Nordflåtens flaggskip, og særlig atomkrysser - "Peter den store" - har da også utvist stor aktivitet etter at de ble pusset og tatt i bruk på ny: Middelhavet, Det indiske hav og Karibien er blitt besøkt.

Det er likevel de store missilubåtene som står sentralt i moderniseringen.

Siden Russland har et relativt svakt konsensjonelt forsvar, betyr de strategiske atomvåpnene svært mye hvis Russland skal opprettholde sin stormaktstatus.

Bygging av de enorme missilbærende ubåter av Borei-klassen har derfor høy prioritet. Fire er under bygging eller innfasing, ifølge den britiske rapporten. Ytterligere fire er planlagt.

Missil fiasko

Problemet er ikke ubåtene, men missilene - Bulava med 10 atomstridshoder. I Nord-Norge stiftet bekjentskap med en av disse mislykkete oppskytingene da desemberhimmelen i fjor ble opplyst av et missil som var ute av kontroll.

Totalt 8 av 12 oppskytinger har endt med fiasko. Og det er alvorlig, men nå skal man gjøre nye forsøk, for her er ingen vei tilbake. Feilene med missilene er et symptom på et bredere problem, som rammer hele det russiske forsvaret på bred front: mangel på effektivitet i rustningsindustrien. Sentrale komponenter holder rett og slett ikke høy nok standard.

Også i marinen ser man varianter av det samme problemet: ubåter får mas-

kinkader, helikopter som krasjer under landing på fartøyet og branner ombord, seneste på flaggskipet i Svartehavsflåten, krysseren Moskva.

Svakt teknologisk nivå i kombinasjon med lav kompetanse hos mannskapet utgjør det største problemet for marinen, heter i den britiske rapporten som understreker at selv om man er klar over problemet vil det både kreve tid og penger å få gjort noe med det.

Verftsindustri

Når det gjelder overflatefartøyene går det jevnt framover - i hvertfall med planen. Men skipsbyggingsindustrien er en akilleshæl. Siden verftsindustrien nesten ikke har bygget noen militære fartøy på 20 år har man mistet mye kompetanse. At russerne nå ønsker å bygge fire franske helikopterlandingskip av typen Mistral (20 000 tonn) på lisens for å få kompetanseoverføring, illustrerer at man erkjenner at egen industrien er blitt hengende etter. Det å kjøp av forsvarsmateriell i utlandet representerer et klart brudd på en lang russisk tradisjon og viser hvor svekket skipsindustrien er. Det sentrale spørsmålet er derfor: Vil industrien klare å revitalisere den risis-

Planen er å bygge tre nye hangarskip i tillegg til "Admiral Kuznetsov" som her driver øvelser.

▲ Flaggskipet til Nordflåten, atomkrysseren "Peter den store" (24 000 tonn) en gammel kjempe fra den kalde krigen. To lignende kryssere som har ligget i opplag skal nå moderniseres.

◀ Russerne er ivrig etter å vise at de er tilbake på verdensarenaen. Krysseren "Peter den store" har vært både i Middelhavet og det Indiske hav. Her på besøk i Venezuela. President Medvedev viser rundt president Hugo Chaves.

ke marine i overensstemmelse med de politiske ambisjonene?

Klare planer

Planen er å bygge tre eller seks atomdrevne hangarskip på 75 000 tonn. De skal tjenestegjøre i Nordflåten og i Stillehavet. Byggingen av det første fartøyet starter i 2012-13 mest sannsynlig ved Sevmasj verftet ved Arkhangelsk i nord. Dette er et av de to eneste verftene som kan bygge fartøy opptil 100 000 tonn. Hvert hangarskip er anslått til å koste 4 milliarder dollar. Det utgjør ca. ti pro-

sent av investeringsbudsjettet for marinen på ca 39,5 milliarder dollar fram til 2015, ifølge den britiske rapporten.

Men bygging er en ting, drift og løpende hangarskips operasjoner er noen annet og langt mer komplisert. I nærmere 30 år har russerne prøvd å få det til uten å kunne vise særlig gode resultater, selv om "Admiral Kutznesov" har vært aktiv i det siste.

Nordflåtens flaggskip, atomkrysseren - Peter den store - (24 000 tonn) blir gjerne omtalt som en dinosaur fra den kalde krigen. Den har stort sett ligget ved kai siden ferdigstillingen, men ble modernisert og tatt i bruk i 2008. Den vil få følge av søsterskipene admiral Nakhimov og admiral Lazarev som begge har ligget i opplag, men skal nå moderniseres og settes inn i tjeneste.

Bygging av en ny klasse med store destroyere skal starte i 2012. I kombinasjon med anskaffelse av amfibieskip og andre overflatefartøy, vil dette styrke den russiske marines evne til å være synelig tilstede med betydelige maktmidler langt fra egen kyst.

Stål har uansett en begrenset levetid, spesielt når vedlikeholdet har vært skåret inn til beinet i flere tiår. Den rus-

siske marine trenger nå nye skip, og man i innser at man ikke lenger kan ikke fortsette med å modernisere skip fra sovjettiden. Det er derfor sannsynlig at man reduserer flåten fra dagens nivå på 240 til 120 fartøy, heter det i rapporten selv om man også understreker at man på lang sikt ønsker å bli jevnbyrdig med US Navy. Realismen i dette kan man jo stille spørsmålstegn ved.

I første omgang er det derfor ikke riktig å snakke om at man står foran en opprustning i den russiske marine, men mer snakk om en nødvendig oppgradering og modernisering.

Det er ønsket om global innflytelse og mulighet for global maktprojeksjon i de regioner som er viktige for Russland som er begrunnelsen for moderniseringen. I det nye nasjonale strategiske dokument som ble lagt fram i 2009 ble det fastslått at "å opprettholde strategisk stabilitet og gjensidig partnerskap i multipolar verden" er viktig. De skrittene som man nå tar viser at marinen arbeider mot dette målet. Men planer er en ting. Praktiske resultater noe annet. ■

(Kilde: Russian Navy 2009 paper "The Corbett Center for Maritime Policy Studies)

Modernisering på mange plan. Skipspresten har erstattet kommissærene